

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID

BUREAU B
2563/XII'46/M.N.

's-Gravenhage
Javastraat 68

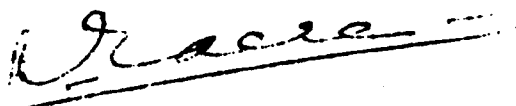
14 Aug. 1946.

Typ. MN
Dict. R

Hierbij heb ik de eer U een exemplaar aan te bieden van "Overzicht 7" van mijn dienst, afgesloten per 6 Augustus 1946.

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID
Het Hoofd Bureau B
De Luit.-Kolonel
Namens dezen;

Aan:
Alle Politieverbindingen.

L.L. van Laere
Wvd. Hoofd.

BUREAU NATIONALE VEILIGHEID.

BUREAU B.

Overzicht no. 7.

INHOUD

I.	Communistische Partij Nederland ("De Waarheid")	blz. I
	Bondgenooten.	I
	Dictatuur van het proletariaat	2
	Politiek jargon	4
	Tactiek	4
	Aanhang onder intellectuelen	5
	Juridische commissie van het Wetenschappelijk Bureau	5
	Paul de Groot	7
	Marx-Instituut	8
	Ballotage-commissies	9
	1000-000 leden actie	9
	Utzending van troepen naar Indonesië	10
	Anti-communistische propaganda	10
II	Nederlandsche Vereeniging voor Sexuele Hervorming.	10
III	Vereeniging "De Vredestichters".	14
IV	Nederlandsche Bond van Militairen.	16
V	Revolutionnaire Communistische Partij	17
VI	Vrijlating van politieke delinquenten	22
VII.	Amsterdamsche Cultuur Kring	24
VIII	De Polen in Nederland	24
IX	Benheids Vak Centrale	25

Communistische Partij Nederland ("De Waarheid").

Bondgenooten.

In het eerste hoofdstuk "De roeping der arbeidersklasse in Nederland", van het "ontwerp-beginselverklaring der C.P.N." staat o.a.: "Zij (d.w.z. de arbeidersklasse) is de natuurlijke bondgenoot van de middenklasse". Verderop: "De arbeidersklasse is geroepen alle door het grootkapitaal onderdrukte krachten van ons volk rondom zich te vergaren en voor te gaan op den weg der vooruitgang." In het hoofdstuk over "De doelstelling van de Communistische Partij van Nederland" leest men: "Zij (d.i. de C.P.N.) streeft naar de afschaffing van de dictatuur van het kapitaal en naar de invoering van een staatsvorm, die de uitoefening van de macht door de arbeidersklasse verzekert, teneinde in bondgenootschap met de werkende boeren, den middenstand en de intellectueelen, den weerstand der reactie te breken."

Het is van belang bij dit door de C.P.N. nagestreefde bondgenootschap met niet-arbeidersklassen een oogenblik stil te staan, daar het de C.P.N. inderdaad gelukt is een deel van den middenstand voor zich te winnen. Voor een deel is dit een gevolg van de omstandigheid, dat tegenover de propaganda van de C.P.N. onvoldoende afweer bestaat in den vorm van contra-propaganda. Slechts van R.K.-zijde is deze in beperkte mate aanwezig.

Er zij op gewezen, dat de "bondgenooten", die de C.P.N. uit andere klassen wint, volgens haar theorie nooit de richting van haar beleid mogen medebepalen. Richtinggevend voor de politiek van de C.P.N. blijft de partij zelve als hoogste klasse-organisatie van het proletariaat, d.i. van de slechts gesitueerden uit de arbeidersklasse. In termen, die

bij

bij de retici der communisten gebruikelijk zijn, heet het proletariaat de "avant-garde" der arbeiders en de Communistische Partij de "avant-garde" van het proletariaat, zoodat de Partij het voor het zegen moet hebben. In de tweede plaats heeft het bondgenootschap slechts een beperkt doel en diens slechts als tijdelijk middel voor de C.P.N. om de macht te veroveren. In een in 1905 uitgegeven geschrift van Lenin over "Het standpunt der sociaal-democratie t.g.o. de boeren"-door Stalin aangehaald in zijn in October 1926 verschenen boek "Problemen van het Leninisme" - heet het immers:-----Wij zullen met alle krachten de boeren bijstaan, om de democratische revolutie te verwetenlijken, opdat het ons, Partij van het Proletariaat, deste gemakkelijker valt om zoo snel mogelijk een nieuwe en hoogere taak aan te vatten, d.w.z. de proletarische revolutie te beginnen." En in 1921 schreef Lenin in zijn brochure "Ter gelegenheid van den vierden verjaardag van de October-revolutie" -eveneens aangehaald in bovengenoemd boek van Stalin - over de verhouding tusschen de "burgerlijk-democratische revolutie" en de "proletarisch socialistische revolutie", dat de eerste boven zichzelf uit moet komen tot de tweede, maar dat deze ontwikkeling door strijd moet worden verwezenlijkt.

De middenstand is er zich slechts ten deele van bewust, dat het doel van het communisme is: een klassenlooze maatschappij te verwezenlijken, d.w.z. een maatschappij, waarin de zelfstandigheid van den middenstander geheel is verdwenen en hij arbeider is geworden.

Dictatuur van het proletariaat.

Onder het hoofd "De doelstelling van de Communistische Partij van Nederland" van het Ontwerp-beginsel-verklaring is het volgende vermeld:

"Om te komen tot de bevrijding van de menschheid van de dictatuur van het kapitaal, acht de C.P.N. het noodzakelijk, dat

dat de democratie voor het volk, voor de arbeiders, de boeren, de intellectueelen en de geheele werkende massa wordt uitgebreid en de vrijheid voor de uitbuiters en onderdrukkers van ons volk wordt beperkt. Dit wordt door de meesters van het socialisme van ouds omschreven als : "dictatuur van het proletariaat."

De "dictatuur van het proletariaat" is dus daarom dictatuur omdat de democratische vrijheden slechts aan een deel der bevolking worden toebedeeld, terwijl de rest in deze vrijheden beperkt wordt. Van belang is, dat het ook hier weer de leiding van de C.P.N. moet zijn, die bepalen zal, wie "uitbuiters" of "onderdrukker" is. Verder is het interessant, dat men in C.P.N., kringen de vrijheidsberooving der N.S.B. ers- die men aldaar de "avantgarde van het kapitalisme" noemt - als voorproef van de te wachten "dictatuur van het proletariaat" ziet en op grond daarvan betoogt, dat ook de westelijke democratieën door de noodzaak de juistheid van het beginsel der politieke dictatuur hebben leeren erkennen.

Overigens wordt de "dictatuur van het proletariaat" ook nog wel op andere, zij het vagere wijze gedefinieerd. A.J. Koejemans, algemeen hoofdredacteur van "De Waarheid", haalde b.v. in Sept. 1945 in een polemiek met "Het Vrije Volk" met instemming de definitie van Lenin aan, die luidt: "De dictatuur van het proletariaat is een hardnekkige, al dan niet bloedige, gewelddadige en vreedzame, militaire en economische, scholende en besturende strijd tegende krachten en tradities van de oude maatschappij". Deze definitie betreft kennelijk de methode, waarmee de eerder omschreven dictatuur zal worden gehandhaafd en gelijk men ziet, zal men zich daartoe bedienen van alle middelen, waarover een staatsapparaat kan beschikken.

Politiek jargon

Opmerkelijk is, dat de C.P.N. bij haar propaganda niet zoozeer met leuzen werkt dan wel zich van een bepaald politiek jargon bedient. Zij is blijkbaar tot de conclusie gekomen, dat de leuze minder pakkend is dan een enkel woord, dat gemakkelijk in den mond ligt. De termen "kapitalist", "Reactionnair", havon en textielbaronnen", "rubber-en oliemagnaten" liggen in den mond der propagandisten bestorven, terwijl "nazi" en "collobrateur" dezelve rol vervullen bij het opwekken van het volksressentiment, als "de Joden" onder het nationaal-socialisme. Hiernevens worden allen, die links georiënteerd zijn, zonder zich aan de partijdisciplinê van de C.P.N. te willen onderwerpen of die daarmee in botsing komen voor "Trotzkyisten" gescholden. Ten slotte dient de C.P.N. zich gaarne aan als "de Partij van de Februari-staking", zoals de communisten in Frankrijk hun propaganda voeren als de partij van het verzet."

Tactiek

Tenaanzien van de tactiek zij op te merken, dat strijdmet name de klassestrijd - voor de C.P.N. inhaerent is aan de politiek. De onderscheiding tusschen vriend en vijand is voor den communist nog steeds het criterium voor het wezen der politiek en het objectieve beleid, dat het volksbelang tracht te verwezenlijken, is hem vreemd gebleven. Kenmerkend is de verkondiging van het evangelie van den haat, die met corruptieschandalen gevoed wordt.

Een principieel, dogmatisch Marxisme blijft voor den communist richtinggevend, doch wordt gecamoufleerd door een schijn van wetenschap en ingekleed als eisch van sociale rechtvaardigheid, teneinde den tegenzin van weifelaars te verzwakken, aan politieke tegenstanders de wapens uit de hand

te

te slaan en zooveel mogelijk min of meer bewuste medestanders te groepeeren om een kern, die doelbewust tot alles in staat is om haar doeleinden te bereiken.

Verder gaat het er om bij de jeugd en de arbeiders in het algemeen een zelfoverschatting aan te kweken, die hen rebelsch maakt. Daarnaast valt een streven waar te nemen, om b.v. van Gerben Wagenaar - in navolging van de met Tito opgedane ervaring- een mystieke figuur te maken, zooals trouwens al de vooraanstaande communisten niet alleen in Nederland, maar ook in België en Frankrijk, als helden worden voorgesteld. Ook zijn gewezen op het streven der communisten om hun ideeën en programma's onder een zoo groot mogelijk aantal menschen punten van bespreking te doen worden.

Aanhang onder intellectuelen

De aanhang, die de C.P.N. onder juristen verkræeg is tot nu toe betrekkelijk gering te noemen. Er zijn eenige medici gevoelig voor haar roepstem gebleken. Dat kunstenaars, die vaak in conflict komen met de maatschappelijke voorschriften, zich tot deze revolutionaire partij aangetrokken voelen, ligt voor de hand. Hiertoe draagt bij, dat men in de Sovjet-Unie, naar gezegd wordt, veel voor den kunstenaar doet!

Juridische Commissie van het Wetenschappelijk Bureau der C.P.N

In het zgn. Volks-program der C.P.N. wordt verlangd: Afschaffing van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Voor vraagstukken van bijzonder belang op voorstel van minstens één vierde van de leden van het Parlement een Volksreferendum. Afschaffing van den Raad van State en regeling van de Administratieve Rechtspraak."

Na anpele bespreking in de Juridische Commissie van het Wetenschappelijk Bureau der C.P.N. kwam men aldaar tot de volgende

volgende uitspraak:

a. De afschaffing van de Eerste Kamer blijft als desideratum bestaan, doch zij dient niet vervangen te worden door een volksreferendum, aangezien de uitslagen der referenda in den laatsten tijd ten voordeele van de rechterzijde uitvallen: de ontwikkeling in Frankrijk werd hiervoor als voorbeeld genoemd.

b. Onder afschaffing van den Raad van State dient niet de Afdeling voor Bestuursgeschillen van dezen Raad te vallen.

c. De regeling van de Administratieve Rechtspraak mag voor de Communisten geen punt van overweging zijn, zoolang de rechterlijke organen in Nederland door conservatieve en reactionnaire elementen zijn bezet, aangezien hun rechtspraak het nemen van vooruitstrevende maatregelen door linksgeoriënteerde Ministers zou beklennen: immers, het individueel bezitsrecht van den kapitalist zou door deze elementen worden beschermd tegen de sociale onteigeningsmaatregelen van den Minister.

Ten aanzien van de zgn. parlementaire souvereiniteit stelde de Juridische Commissie vast:

a. De Kamer kiest den Kabinetsformateur; deze mag dus niet meer door de Koningin worden aangewezen.

b. Noch de Koning, noch de Minister mag het recht tot Kamerontbinding hebben, hoogstens zal de Kamer zichzelf mogen ontbinden.

Met betrekking tot aanpassing van het staatsrecht aan de partijbeginselen verlangt de C.P.N., dat in de Grondwet een artikel wordt opgenomen, waarin de partij-besturen bevoegd verklaard worden de partij-vertegenwoordigers in de Kamer terug te roepen en te vervangen, indien zij het standpunt der partij niet op behoorlijke wijze representeeren. De juridische verdediging van dit standpunt zou als volgt moeten geschieden: In ons staatsstelsel wordt iemand niet om zijn persoonlijk

•lijk inzicht in de Kamer gekozen, naar de beginselen van bestuurspolitiek van zijn partij zijn de rechtsgrond van zijn zetel in de Kamer. Voor die beginselen van bestuurspolitiek in het inzicht van betrokken partij, i. c. van het partij-bestuur criterium en niet van het partij-programma, daar dit slechts de concretisering van de beginselen voor bepaalde gevallen en in een bepaald tijdperk inhoudt.

Wat betreft de benoeming van Secretarissen-Generaal stond de Commissie op het standpunt, dat deze functionarissen voortaan tegelijk met de Ministers, waaronder zij hadden gediend, demissionair moesten worden en dus partij-figures zijn in plaats van ambtenaren.

Ten aanzien van de democratische hervorming van Leger en Vloot meende de Commissie, dat Z.K.H. Prins-Bernhard hier voor veel zou doen, onbewust van het doel, dat er mede zal worden bereikt. Onder "democratisering" werd verstaan het verzachten van de "bevelgehoorzaamheidsverhouding".

Voorts beveelt de Commissie de "democratisering van de rechtspraak" aan door het zooveel mogelijk betrekken van leeken daarbij.

Paul de Groot,

Paul de Groot heeft zich zoowel vóór als na den oorlog meer tacticus dan dogmaticus getoond. Demagoog in hart en nieren, is hij steeds bereid de scherpe hoeken van de "leer" af te ronden, wanneer dit de kans der partij, om regerechtig te verwerven ten goede zou kunnen komen. Daardoor komt hij echter nu en dan in conflict met de intellectueelen in de partij, voor wie de theorie in wezen alles is, en die wat propaganda aangaat, er de voorkeur aan geven, de zuivere leer aannemelijk voor te dragen, zonder haar echter ook maar eenigermate te laten varen. Voor den oorlog was vooral Ernst Mulder

Ernst Mulder, de latere voorman der R.C.P., tegenstander van Paul de Groot, Mulder stelde Paul, de Groot's politiek er voor verantwoordelijk, dat de C.P.N. bij de verkiezingen in 1939 slechts 3 zetels had gekregen in plaats van 6, zooals het partijbestuur verwacht had. Huidige tegenstanders van de Groot's opvatting zijn: A.J. Koojeman, Peters uit Nijmegen, Wiering uit Breda, Roorda uit Tijtje (Fr.), W. van Exter en anderen. Tegenwoordige medestanders zijn: Haken uit Groningen, Gortzak, Schalker en Brandenburg.

Paul de Groot was het, die de verantwoordelijkheid heeft gedragen. Paul de Groot was het, die de verantwoordelijkheid heeft gedragen voor de opheffing der C.P.N. vlak na de bevrijding, welke opheffing naderhand ongedaan moest worden gemaakt onder den druk van de meerdheid van de overgebleven oude garde.

Op het Partij-congres in Januari 1946 was het vooral Paul de Groot, die den aanval opende op de Trotzky-isten, die volgens hem schuldig waren aan de door de kapitalisten, in strijd met de bedoeling van de leiding der E.V.C., "uitgelakte" stakingen, waardoor zij in feite de reactie de hand zou hebben gereikt. Verder was hij het ook, die op dit congres het vuur opende op Roestan Effendi, die geroyeerd werd met 535 stemmen voor, 88 stemmen tegen en 37 blanco.

Marx-Instituut

In opdracht van het partij-bestuur bereidt het Marx-Instituut de uitgave van een studieboek voor, dat tot titel zal dragen "Het Socialisme van theorie tot praktijk".

Er wordt naar gestreefd om het boek tot een standaardwerk te maken, een commissie heeft er maandenlang haar krachten aan gegeven. Het boek zal de geschiedenis van ons land, van de vakbewegingen en de partijen behandelen. De prijs zal zoo laag

laag mogelijk worden gesteld en een spaarsysteem zal voor de minst bedeelden de mogelijkheid tot aanschaffing openen.

Ballotage-commissies.

In iedere afdeling van de C.P.N. bestaat een ballotage-commissie, gevormd door 3 of 5 leden, welke geen zitting mogen hebben in het bestuur. Hun taak is een onderzoek in te stellen naar de aspirant-leden, maar ook ontrent de leden kunnen zij, indien daarvoor naar hun meening reden is, een rapport uitbrengen.

De commissie vult de vereischte gegevens van een aspirant-lid in op een formulier, waarbij het aspirant-lid 2 referenties moet opgeven. Zoo mogelijk moeten dit namen van partij-genooten zijn. Na onderzoek levert de commissie het formulier, vergezeld van een advies bij den afdelingssecretaris in. Deze zendt het door naar het Districts-bureau, dat voor verdere afwerking zorgt. Indien een ballotage-commissie een geval te behandelen krijgt, dat een omvangrijk onderzoek vereischt, draagt zij het, vergezeld van een rapport, over aan de Districts-Controle-Commissie.

Zoowel de ballotage-commissie als de districts-controle-commissie heeft slechts een adviserende stem.

100.000 leden-actie.

De C.P.N. houdt een landelijke actie voor het aanwerven van leden, welke de "100.000-leden-actie" wordt genoemd. In de districtsbleden, die onder verschillende namen verschijnen, wordt daarvoor voortdurend propaganda gemaakt. Huisbezoek wordt aanbevolen, wenken voor den huisbezoeker worden gepubliceerd en zelfs wordt in het district Rotterdam voor de afdeling, welke het grootste aantal . . . nieuwe leden, een wisselvaan beschikbaar gesteld.

Ook voor het werven van abonné's op "De Waarheid" worden den

den vrijwilligers gevraagd. Degenen, die het grootste aantal abonné's aanbrengen, komen in aanmerking om een week door te brengen in het vacantie-oord het "Louis de Visser-huis", voorheen de woning van den voormaligen leider van het Nederlandsche Arbeidsfront.

Uitzending van troepen naar Indonesië.

Van links-extremistische zijde bestaat in verband met de Indonesische kwestie belangstelling voor de uitzending van troepen naar Indonesië. Er zijn aanwijzingen, dat echnie communistische elementen in de troepen zelf, gaarne ongeregeldheden zouden uitlokken tegen het tijdstip, waarop de uitzending zal plaats hebben. Het is echter niet waarschijnlijk, dat men hierin zal kunnen slagen op eenigermate belangrijke schaal.

Op 16 Juli 1946 heeft de communist Gerard Geelhoed in een vergadering in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen te 's-Gravenhage verkondigd, dat wanneer de uitzending van een bepaalde lichter naar Indië een aanvang zou nemen, de arbeiders dit zouden weten te verhinderen. "Dan zouden de havens weer plaats gaan".

Anti-Communistische-propaganda

Op 25 Juli 1946 is in den vorm van een dagblad een drukwerk verspreid, dat ten deele direct, ten deele ironisch een aanval deed op het communisme. De kop vermeldde: "Extra editie. De Ware Waarheid. Volksblad voor Nederland. Uitgave van "De Witte Cel."

"De Waarheid" was op 23 Juli reeds van het plan op de hoogte en kon zijn lezers op dien datum van het voornemen in kennis stellen. Een gedeelte van "De Ware Waarheid" werd toen in "De Waarheid" afgedrukt.

In 1940 en 1941 werden op grond van de door de bezettingsautoriteiten uitgevaardigde verordening no.24, de reeds sedert 1881 bestaande Nieuw-Malthusiaansche Bond en zijn neven-organisaties ontbonden. Deze bond was nog in 1940 opgenomen in de Stichting ten Algemeenen Nutte tot het Exploiteeren van Consultatie-bureaux voor Geslachtskunde. (S.A.N.E.C.G.). Hoewel eveneens ontbonden, bleef deze Stichting gedurende de bezettingsjaren, zij het op bescheiden schaal, doorwerken. Direct na de bevrijding besloot men de werkzaamheden intensiever ter hand te nemen en men zag kans binnen betrekkelijk korten tijd een bedrag van circa f.15.000.- in een opbouwfonds bijeen te brengen, voornamelijk afkomstig van oud-leden. Het eerste doel was de opening en exploitatie van consultatie-bureaux wederom mogelijk te maken. Als eerste consultatie-bureau is het Dr. Jan Rutgershuis, Heerlandsingel 159 te Rotterdam geopend. Op het Landelijk Congres, dat op 18 en 19 Mei 1946 te Amsterdam werd gehouden, werd het besluit genomen tot oprichting over te gaan van een veruitstrevende vereeniging op democratischen grondslag onder den naam als hierboven vermeld. Haar zetel is te Lochem gevestigd. Haar beginsel-verklaring omvat de navolgende punten:

1. De N.V.S.H. stelt zich ten doel de grondvesting en verbreiding van juiste ^{en} heldere inzichten en opvattingen op het gebied van het geslachtsleven en de bevordering van de praktische toepassing daarvan:

2. Zij acht een gezond en dus bevredigend geslachtsleven noodzakelijk voor de volledige ontplooiing van de mensche-lijke persoonlijkheid en de erkenning van het recht op een bevredigend geslachtsleven voor elk mensch een vereichte voor het tot stand komen van een betere samenleving; om daartoe te geraken is o.m. een bewuste beheersching der conceptie noodig. Zij

3. Zij verzet zich tegen de verdringing van het geslachtsleven en tegen de ontkenning van deszelfs waarde, daar hierdoor de mensch lichamelijk en geestelijk wordt geschaad; zij bestrijdt alle vooroordeelen, onwetendheid en wanbegrip op dit gebied, zoomede alle opvattingen, gewoonten en gebruiken, welke een gezond en bevredigend geslachtsleven in den weg staan.
4. De levensopvattingen, welke zij propageert, houden rekening met de betrekkingen tusschen de menschen en gemeenschap en de daaruit wederzijds voortvloeiende rechten en verplichtingen, zoowel van moreelen en socialen als van wettelijke aard.
5. Om tot het gestelde doel te geraken streeft zij naar:
  - a. het tot stand komen van een wetgeving, die vorengenoemde rechten van iedere individu erkent;
  - b. verruiming en verdieping van kennis en wetenschap met betrekking tot het geslachtsleven in den meest uitgebreiden zin,
  - c. voorlichting en verspreiding van kennis op dit gebied,
  - d. opvoeding van den mensch tot volledige erkenning van de waarde van het geslachtsleven,
  - e. oprichting en in standhouding van consultatiebureaux voor geslachtskunde, waar o.m. raad wordt gegeven betreffende alle sexueele vraagstukken en huwelijksmoeilijkheden, een en der zoowel kosteloos als tegen de geringst mogelijke vergoeding en steeds met volledige inachtneming der wettelijke bepalingen.

De begunstigers van de S.A.N.E.C.G. werden tevens als begunstigers der N.V.S.H. ingeschreven. Laatsgenoemde vereeniging zal evenwel ook leden kennen "lid kan worden hij, die zijn instemming met het beginsel-programma kan betuigen en daartoe een werkzaam aandeel in het organisatorische en ideologische werk.

werk wil hebben.

Ongeveer 60 afdelingen en correspondentschappen zijn thans aangesloten. Omtrent het ledental kan nog niets definitiefs worden gezegd. Wel is bekend, dat de afdeling Amsterdam ruim 3000 begunstigers telt.

Het op het Congres gekozen hoofdbestuur van de N.V.S.H. bestaat uit:

Dr. Willem Frederik Storm, zenuwarts, wonende te Amsterdam, hoofdredacteur van "de Vlam", kader-cursusleider der I.S.B. voorzitter.

Gerard Nabrink, boekhandelaar, wonende te Lochem, vertegenwoordiger voor "De Vlam" te Lochem, secretaris.

Hij was voor 1940 een vooraanstaande figuur in de I.A.M.V., is pionier voor de Stichting van een Algemeene Nederlandsche Vredesbeweging, is verbonden aan het Comité tot voorlichting van Gewetensbezwaarden inzake den Krijgsdienst en medewerker aan het blad "Socialisme van Onder op".

J. Hueting, 's-Gravenhage, penningmeester;

H. C. Lagrand, Rotterdam, 2e penningmeester;

Mevr. Fr. de Haan-Zwagerman,

voor 1940 een vooraanstaande figuur in de R.S.A.P., lid;

Mevr. H. A. Fransman-de Korte, schoonheidsspecialiste, wonende te Amsterdam, redactrice van "De Vlam", een der initiatiefnemsters tot de oprichting van het Sociaal-democratische Centrum, lid.

Voor 1940 maakte zij deel uit van het bestuur der O.S.P.

Mevr. J. Torreman te 's-Gravenhage, lid;

A. J. N. van den Kogel, wissellooper, wonende te Amsterdam, lid.

Voor 1940 was hij een bekend revolutionnair. Hij is lid van de Vrijdenkersvereniging "De Dageraad".

Als voorzitter van den Stichtingsraad fungeert

A. L. F. Leverington te Amsterdam.

Tot

Tot vertegenwoordiger van den Medischen Raad op hoofbestuursvergaderingen werd benoemd: Dr. Coenraad van Emde Boas, zenuw-arts te Amsterdam. Hij is lid van de Commissie voor Sociale Psychologie van het Wetenschappelijk bureau der C.P.N. Volgens eigen uitlatingen zou hij optreden als adviseur van het A.N.J.V.

Onder beheer van de S.A.N.E.C.G. is opgericht het Centraal Middelen Dépôt, waar voorbehoedmiddelen verkrijgbaar zijn. De correspondentie hierop betrekking hebbende loopt over Van den Kogel, voornoemd.

In verschillende plaatsen zijn kleinere dépôts, waar de middelen verkrijgbaar zijn.

Het reeds vroeger verschenen blad "Verstandig Ouderschap" werd in Febr. 1946 aan de vogetelheid ontrukkt. Het is nu het prgaan van de N.V.S.H., verschijnt maandelijks en is uitsluitend bestemd voor de leden en begunstigers dier vereeniging. De redactie en administratie zijn gevestigd te Lochem. Het blad bevat een rubriek: "Wij willen weten", waarin raad wordt gegeven op sexueel gebied.

Naar bekend mag worden geacht zijn vele communisten, vrije socialisten en anarchisten voorstanders van de door de vereeniging gepropageerde sexuele moraal:

III. VEREENIGING "De VREDESTICHTERS".

Door bovengenoemde vereeniging in het hoofdbestuur waarvan resp. als voorzitter en secretaris zitting hebben J.W. Pootjes, van beroep kunstnijveraar, en J.D. Ietswaart, van beroep letterkundige wordt een maandblad uitgegeven, genaamd "De Vredestichter", dat het devies voert "Nederland moet ontwapenen" en zich noemt "een anti-militairistisch. blad op w
ten

wetenschappelijke basis. "De redactie verklaart zoowel politieke als godsdienstige problemen inzake het militarisme te behandelen. Pootjes, die op vergaderingen der vereeniging met "professor" wordt aangesproken, noemt zich "leeraar in de Hoogere Jurisdictie."

Van de wetenschappelijke basis is noch in het blad "De Vredestichter" noch in de redevoeringen op de vergaderingen iets te bespeuren.

In het tweede nummer van "De Vredestichter" van Juli 1946 wordt door het hoofdbestuur in een "Open brief aan Z.E. den Minister van Oorlog" het standpunt der vereeniging uiteengezet. Volgens Pootjes en Ietswaart zijn de anti-militaristen bezig zich te vereenigen in één groote organisatie, welke onder eenhoofdige leiding contact zal zoeken met den Minister van Oorlog. Deze organisatie huldigt een sterke selectieve politiemacht, om de binnenlandsche orde te bewaren, en de vereeniging belooft bij voorbaat, dat zij deze politiemacht op de hoogte zal houden van haar gedragingen en de politievoorschriften nauw eezet zal nakomen.

De organisatie stelt zich vóór, personen van alle godsdienstige gezindten in zich te kunnen vereenigen, aangezien de geheele organisatie op zuiver wetenschappelijke basis zal staan."

Het betoog van het hoofdbestuur is in geenen doede helder, vooral waar het zijn meening verkondigt over de oorzaken, welke leidden tot het vormen en in standhouden van legers na de capitulatie in Duitschland. Als de oorzaak daarvan ziet het de tegenstelling der wereldbeschouwing in de Sovjet-Unie en die in de Westelijke democratiën, ten aanzien waarvan het verklaart, rotsvast overtuigd te zijn, dat deze het nimmer eens zullen worden en één van beide of beide zal ten onder zullen gaan in den eindstrijd, tenzij het anti-militarisme

risme op de wereld een kans krijgt, om de communisten te dwingen den strijd met woorden te voeren, bij gebrek aan menschen materiaal om te strijden. Het uiteindelijke doel der Vredestichters is, om "het anti-militairisme als een verlamdend wapen tegen de Sovjet-Unie te gebruiken, door in hun eigen gelederen door te dringen."

Het directe doel der vereeniging is de ontwapening in Nederland. Zij verlangt, dat alle leden der organisatie zullen worden vrijgesteld van militairen dienst. Het toestaan van een lidmaatschapsbewijs der vereeniging zou voldoende moeten zijn om iederen "Vredestichter" te vrijwaren voor militairen dienst, in welken vorm dan ook. Om te beginnen zal actie worden gevoerd tegen de Dienstplichtwet.

IV. NEDERLANDSCHE BOND VAN MILITAIREN.

De uitzending van dienstplichtigen naar Indonesië heeft vanzelfsprekend de belangstelling van den Nederlandschen Bond van Militairen waarvan het lidmaatschap, zooals bekend, voor militairen is verboden. De bond ijvert voor handhaving van art. 192 van de Grondwet en heeft in Juli 1946 te Amsterdam in samenwerking met de Vereeniging "De Vredestichters" een openbare vergadering gehouden, bedoeld als een protest tegen de uitzending van dienstplichtigen naar Indonesië. Als Spreker trad op J.D. Ietswaart, secretaris van de vereeniging "De Vredestichters" die een rede voorlas, welke was samengesteld door J.W. Pootjes, voorzitter van genoemde vereeniging. Militaire politie had maatregelen genomen, dat militairen de vergadering niet bezochten.

Aan den Minister-President, den Minister van Oorlog en den Voorzitter der Tweede Kamer werden telegrammen gezonden, waarin de Regeering werd verzocht:

1. Erkenning der Republiek Indonesia over Java en Sumatra.

2. Handhaving van art.192 der Grondwet, opdat geen militair tegen zijn geweten in zal behoeven te strijden tegen een volk, dat momenteel zelf zijn vrijheid te kennen geeft;
3. In afwachting van bovenstaande punten, onmiddellijke stopzetting van elk soort troepenverplaatsing naar Indonesië."

Ook te Rotterdam hield de Bond een openbare vergadering in samenwerking met "De Vredestichters" en de Algemeene Vrouwenbond, waar o.m. het woord werd gevoerd door Ds. H. J. Mispelblom Beyer van het Comité/van Gewetensbezwaarden inzake den Krijgsdienst. Tot voorlichting.

V. REVOLUTIONNAIR-COMMUNISTISCHE PARTIJ

Beginselen

Het geformuleerde doel van de secties der IVe Internationale is, in overeenstemming met de Marxistische leer: "De Socialistische overwinning van het wereldproletariaat en de bevrijding van de door het imperialisme onderdrukte volken." Middel daartoe is de radicale klassestrijd, in de praktijk zich uitende in een ongebreidelde stakingspolitiek. Uit de consequent doorgevoerde theorie van den klasse strijd volgen de verdere grond-regels: Onverzoenlijkheid t.o.v. de bezittende klasse, nimmer samengaan met een burgerlijke partij, van welke progressieve beginselen dan ook. Nimmer deelnemen aan eenig programma, dat niet de volstrekte afbraak der bestaande Maatschappij met alle dienstige middelen ten doel heeft; opvoeding der arbeiders tot klassebewustzijn en strijdvaardigheid.

Deze politieke constructie onderkent derhalve twee radicale gescheiden klasse, bezitters en arbeiders, en 3 politieke groepeerings: burgerlijken, reformisten en revolutionairen. Het reformisme is de politiek van de S.D.A.P. geweest en is thans de nieuwe richting der C.P.N.: "pacteren met de burgerlijken, compromissen aangaan, neespelen in het politieke

ke

ke spel, ministerzetels en loslating van de internationale revolutie." De R.C.P. houdt zich daarentegen vast aan de oude revolutie-leer en beroept zich op Lenin, niet op Stalin.

Wat betreft de mogelijkheid om de doelstellingen te verwezenlijken houdt men vast aan de "perioden-theorie" van Trotzky: er zijn perioden van proletarische en revolutionaire opgang (1897-1905 en 1917-1923) en van neergang, zooals de huidige periode.

Standpunt t.o.v. de Indonesische kwestie.

"Indie los van Holland, nu!" is van het begin af de lous der Trotzkyisten. Men bestrijdt "De Waarheid", die eventueel verlies van Indië "Rampzalig" achtte, en "De Vlam"; die haar aanvankelijke houding weldra matigde tot het aanbevelen van een compromis op den grondslag der Koninklijke Belofte". Geen man en geen cent voor de imperialistische oorlog tegen Indonesië, "Protesteert tegen de onwettige uitzending van dienstplichtigen" zijn de leuzender Trotzky-isten. Men weert zich tegen "Spartacus", dat Indië veiliger acht onder Nederlandsch bestuur dan onder een, volgens dit blad onvermijdelijk Amerikaansch, Engelsch of Indonesisch imperialisme.

De politiek van de Reegering-Schermerhorn wordt imperialistisch genoemd; Mr. Slamet is een Quisling, van Mook een imperialist, Soekarno en Hatta zijn vertegenwoordigers der inlandsche bourgeoisie. Over de vertegenwoordigers uit Indië op de Rijksconferentie oordeelt de R.C.P. als volgt: "Wij veronderstellen, dat hierbij gedacht wordt aan een aantal Indonesische collaborateurs met het Nederlandsche imperialisme." Men citeert met instemming Lenin: "De socialist van een onderdrukkende natie, die zoowel in tijden van vrede als in tijden van oorlog geen propaganda maakt voor de vrijheid van afscheiding van de onderdrukte naties, is geen socialist en geen internationalist, maar een chauvinist."

Men

Men valt Paul de Groot en Koejemans aan als chauvinisten en nationalisten, wien het te doen is om Indie voor Nederland te behouden en als verraders van de zaak van het Indonesische proletariaat.

Over de leus "Indonesië " los van Holland, nu!" is eerst binnenskamers strijd gevoerd in den boezem van het Anti-Imperialistisch-Strijdcomité, opgericht door eenige revolutionnaire organisaties ter ondersteuning van de Indonesiers in hun strijd en uitgeefster van het blad "De stem van Indonesië " De Internationaal-Socialistische Beweging (I.S.B.) verzette zich in dit Comité, tezamen met Spartacus tegen deze leus. Terwille van de gemeenschappelijke actie hebben de overige groepeeringsen deze leus laten vervallen, mits dit niet zou beteekenen het toegeven aan de verzoeningsgezinde tendenzen van "Oranje-Socialisten" en "Communisten". Op een volgende bijeenkomst verzette Spartacus zich ook tegen de leus: "Indonesië volkomen onafhankelijk" en zou, volgens "De Rode October" van 17 November 1945 daarom zijn uitgetreden uit genoemd comité. Spartacus zelf geeft de zaak anders weer: "Een solidariteit met de Soekarno's, enz. kan door de communisten niet gepropageerd worden."

Het radicale standpunt der revolutionnaire communisten; voor wat betreft de principieele houding in de Indonesische aangelegenheid blijft steeds gehandhaafd. In overeenstemming hiermede is de interpretatie van den feitelijken toestand in Indonesië. "Een volk, dat meer dan 3 eeuwen onderdrukt was, strijdt voor zijn onafhankelijkheid." De berichten betreffende de Japansche Militaire hulp aan de Indonesische Republiek worden aangevoerd als bewijs voor het feit, dat ook onder de Japansche, evenals onder de Engelsche en Australische soldaten en arbeiders solidariteit en sympathie bestaat voor den vrijheidsstrijd der Indonesiers.

Voorzichtig

Voorzichtig zijn de Trotzky-isten aanvankelijk in de beoordeeling van de Indonesische leiders; wel wordt Soekarno reeds vroeg gedesavoueerd, maar er blijft aarzeling: "De weg, die Soekarno gaat, leidt naar capitulatie en nederlaag". "Zal de regering Soekarno voldoende ruggegraat hebben?"

In Februari 1946, als Tan Malakka in de berichten genoemd wordt, schrijft "De Tribune": De Indonesische communisten namen na den opstand in 1926 een Trotzky-istisch standpunt in. Zij zullen nog wel van zich laten hooren." Wij zullen de Sharir-regeering verdedigen tegen de Nederlandsche imperialisten. Maar ons vertrouwen gaat uit naar Tan Malakka, den klassestrijder, en niet naar Sharir, den verzoener." Op 30 Maart 1946 zendt de R.C.P. een telegram naar Sharir: "Wij eischen onmiddellijke invrijheidsstelling van Tan Malakka en andere revolutionairen." De Tribune schrijft daarop: "Sharir en zijn regeering treden thans openlijk op als handlangers der koloniale onderdrukkers. De Indonesische bourgeoisie heeft haar doel al bereikt. Tan Malakka heeft zich als een Trotzky-ist ontpopt en de parallel met Nederland is voltooid. De C.P.N. desavoueert Tan Malakka, de R.C.P. bestrijdt ook in Indie het "nationaal-communisme."

Door dit alles loopt als een rode draad de voortdurende stakingspropaganda. In Jan. 1946 zond de R.C.P. brieven aan de S.D.A.P. en de C.P.N. met een voorstel tot een gemeenschappelijke actie voor een algemeene werkstaking als protest tegen de "geweld-politiek" der Regeering. Men citeerde daarbij toepasselijke berichten over de Indische guerilla. Men beriep zich hierbij tegenover genoemde partijen op vroegere aankondigingen in persorganen en op vergaderingen van de betreffende groepen, dat men zich tegen het gebruik van geweld tegen de Indische

sche republieken metterdaad zou vorzetten. "De Australische arbeiders hebben de enige juiste houding aangenomen door te staken. De arbeidersmassa's van alle landen moeten hun voorbeeld volgen, dan zal de Indonesische vrijheid spoedig tot stand gebracht zijn." In Febr. 1946 volgde hierop de actie betreffende de Evertsen en andere oorlogsschepen, die voor reparatie in Nederland waren aangekomen. Voortdurend werd deze kwestie benut ter bestrijding van de leiding van C.P.N., E.V.C. en N.V.V. "Als wij er niet in slagen de geweldmaatregelen te verhinderen, zijn wij medeverantwoordelijk voor het neerslaan van miljoenen mensen, wier enige misdaad er in bestaat, dat zij niet langer wenschen te leven van een loon van een paar centen per dag, dat zij niet langer onderdrukt wenschen te worden, dat zij hun lot niet langer toevertrouwen aan koloniale slavenjagers, die hun beste strijders in concentratiekampen opsluiten (N.B. Dit slaat op N.S.B.ers).

De tijd is gekomen Kupers, Blokzijl en Paul de Groot aan hun woord te houden. Nederlandsche arbeiders, het woord is aan U! Geen stuk materiaal, dat voor dezen oorlog bestemd is, zal mogen worden geladen. Geen schip dat dienst zal doen in den oorlog tegen Indonesië, zal mogen vertrekken."

De beteekenis van de R.C.P. ligt niet zoozeer in haar aanhang als wel in de "zaigkracht" van haar radicale theorieën, die des te grooter is, daar deze groep zich aan elke bestuursverantwoordelijkheid onttrekt. De aantrekkelijkheid van het ongebreidelde radicalisme verschaft een belangrijken propagandistischen voorsprong op de C.P.N. Laatstgenoemde partij en de E.V.C. moeten daarom hun koers een aantal graden verder naar links leggen, op straffe van verlies van aanhang. In de

In de R.C.P. zelf is steeds veel onderling oneenigheid. Dit ligt in de natuur van haar revolutionnaire beginsel.

Indien de huidige politiek van de C.P.N., die er op gericht is "rogeerwinst" te boeken, niet voldoende succes mocht hebben, is het niet uitgesloten, dat de R.C.P. een zeker contingent C.P.N.-leden zal aantrekken.

VI. VRIJLATING VAN POLITIEKE DELINQUENTEN

De voorgenomen vrijlating van politieke delinquenten heeft in ruimen kring bezorgdheid gewekt, in het bijzonder in kringen der voormalige illegale werkers.

Op 20 Juli 1946 heeft de onlangs opgerichte Federatie van Organisaties van Oud-Illegale Werkers aan den Raad van Ministers een telegram verzonden, waarin zij haar bezorgdheid uitsprekt over de plannen ten aanzien van de vrijlating, zooals daarover in de Kamer mededeeling is gedaan. Zij heeft bezwaren tegen de vrijlating, omdat, naar haar meening het a priori vastgestelde aantal er toe zal leiden, dat ook uit groepen van niet-lichte gevallen delinquenten in vrijheid gesteld zullen worden, terwijl anderen uit zoodanige groepen gedetineerd zullen blijven. Het vrijlaten op korten termijn zal tevens, naar haar meening, de behoorlijke wederinschakeling van de vrijgelatenen in het maatschappelijk leven en het toezicht op deze menschen ondoenlijk maken.

"Op korte Golf" (hoofdredactie J.H.Scheps) is het eens met "Het Vrije Volk" dat op 22 Juli 1946 schreef, dat de terugkeer van tienduizenden gedetineerden in de maatschappij ons voor een probleem stelt, dat de regering met geen maatregelen, hoe doortastend ook, zal kunnen oplossen, nl. het probleem van de gezindheid der ontslagenen,

ontslagenen, die verbitterd zijn door de lange onzekerheid van het kampleven.

"De Tribune" van de R.C.P. (Nederlandsche sectie van de IVE Internationale) schrijft in haar nummer van 27 Juli 1946, dat "45.000 fascistten op de arbeiders zullen worden losgelaten." Het blad stelt het voor alsof in de kampen "luierende, goedgevoede, zilverbrande SS-ers en S.D.ers en andere fascisttentuig" nieuwe krachten moesten opdoen, "om op de arbeidersklasse te worden losgelaten" en zegt, dat het eenig doel der gevangenen is: "vechten, vechten tegen communisten en Indonesiërs." Het zou de Regering bekend zijn, dat deze stemming aanwezig is en dat zou de reden zijn, dat men ze wil vrijlaten. De Tribune eindigt haar betoog met de woorden: "Maak schoon schip. We nemen ze niet. Weert de fascistten uit de vakbeweging. De Tribunalen onder de controle der arbeidersorganisaties. Verdrijf de fascistten uit de buurten."

In "De Vlam" wordt het vraagstuk der vrijlating door H. Bovenkerk op beheerschte wijze belicht. Hij ziet de vrijlating als een noodzaak en een gevaar. Hij acht de massa-vrijlating zonder systeem en een nasleep der "systeemlooze en willekeurige oppakkerij" van een jaar terug."

Hij meent, dat wij staan aan den aanvang van een experiment, waarvan heel weinig goeds is te verwachten en heel veel kwaads is te vrezen. Als het ergste wat gebeuren kan ziet hij, dat de terugkeerende van het begin af zullen worden uitgestooten en buitengesloten en als het ware gedwongen zullen worden om zich aaneen te sluiten tot een groep van onmaatschappelijken, die hun anti-democratische kamp-mentaliteit met zich zullen blijven ronddragen.

Een feit is, dat in de Nederlandsche samenleving twee groepen, die jarenlang doodsvijanden zijn geweest, elkaar zullen ontmoeten, hetgeen zonder twijfel aanleiding

aanleiding kan geven tot moeilijkheden. In dit verband moge gewezen worden op de houding van een deel der bevolking te Stavensisse, waar op 22 Juli 1946 een groep voormalige N.S.B.ers, waaronder de vroegere boerenleider, terugkeerde. De ontevredenheid der dorpsbewoners uitte zich door het plegen van gewelddadigheden tegen de vrijgelatenen en hun bezittingen. Tot in den nacht werden klappen uitgedeeld en ru ten vernield.

VII. AMSTERDAMSCH E CULTUURKRING

Op 17 Juli 1946 werd in het Vlangebouw te Amsterdam door afgevaardigden van de afdelingen van de Vlamgroepen, de Nederlandsche Vereeniging voor Sexuele Hervorming en de Rudolf Rucker Stichting in principe besloten tot oprichting van de Amsterdamsche Cultuur-Kring.

In volgende bijeenkomsten zullen de doelstellingen worden vastgesteld. Aan de navolgende vereenigingen en redacties van bladen werden door de te houden bijeenkomsten uitnodigingen verzonden:

Het Instituut voor Arbeidersontwikkeling; de Baanbreker; Perhimpoeaan Indonesia; "Vrijdenkersvereening" "De Dageraad" Algemeene Studentenvereening Amsterdam; Marx-Instituut; Spartacus; Vereening "Nederland-Indonesia"; De Vrije Katheder; Vrij Nederland; Vereening "Vrij Spanje" Vrijdenkers Radio-Omroep.

Het ligt in de bedoeling de winterpropaganda-campagnes der verschillende organisaties te coördineren en daartoe in de A.C.K. samen te werken.

Als secretaresse der A.C.K. fungeert voorloopig Mevr. H. A. Fransman-de Korte te Amsterdam.

VIII. POLEN IN NEDERLAND

Op 28 Juli 1946 is te Eysgelshoven het 19 jarig bestaan van de R.K. Poolse Vereening gevierd. Als voorzitter fungeerde

fungeerde de reeds meer genoemde Kowalkski; een vertegenwoordiger van de Poolse Ambassade, de heer Lipinski, was aanwezig, terwijl een 50-tal Polen uit België als gasten de bijeenkomst bijwoonden, en onder leiding van een onderwijzeres volksdansen uitvoerden. Zij voerden voorts een toneelstuk op, waarvan de tendenz kennelijk gericht was tegen het oude Polen. In een korte schets, waarin een Poolse officier en een soldaat optraden, werden de oud-President Micolajczyk en Generaal Anders gehokeld. Vele aanwezigen toonden tijdens de opvoering weinig bijval.

Het podium was versierd met foto's van Biezoek, President van den Nationale Raad van Polen, van Oscobka Moravski en van Zytomiersky, Marschalk van Polen, en met den Poolse adelaar met weglating van de kroon.

IX. EENHEIDS-VAK-CENTRALE

Op 29, 30 en 31 Juli 1946 heeft de E.V.C. te Amsterdam een congres gehouden ter bespreking van de plannen tot fusie met het N.V.V. Zoals bekend, zijn de besprekingen met de N.V.V.-bestuurders reeds maandenlang gaande en zijn daarover rapporten uitgebracht. Het N.V.V. had den eisch gesteld, dat door het E.V.C. voor den duur der besprekingen geen stakingen, gericht tegen de bonden van het N.V.V., zouden worden geproclameerd.

Op den openingsavond van het congres sprak als eerste B. Blokzijk. In zijn rede vestigde hij er de aandacht op, dat, hoewel de E.V.C. geen stakingen had uitgeroepen, er thans toch hier en daar werd gestaakt. Hij sprak geen woorden van afkeuring tot het N.V.V., maar stelde zich op het standpunt, dat gebracht moest worden binnen 4 maanden de eenheid tusschen N.V.V. en E.V.C. tot stand te brengen.

Over

Over de Indonesische kwestie en over de uitzending van dienstplichtigen naar Indie sprekende, zeide hij: "Indien onze machtige arm het wil, staat gansch het raderwerk stil".

Tijdens de congresdagen heeft de meerderheid der afgevaardigden zich voor inwilliging van den eisch van het N.V.V. uitgesproken.

Tot de tegenstanders behoorde A. van den Berg, 2e voorzitter van de E.V.C.

6 Augustus 1946.